

Bilginin Düzenlenmesinde Yenilikler

Avrupa'da ve Türkiye'de RDA Uygulamalarına Yönelik Bir Değerlendirme

---

Dr. Tolga Çakmak

Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
tcakmak@hacettepe.edu.tr
<http://tolgacakmak.net>

İçerik

Bilgi Merkezlerinde «Kaynak Tanımlama ve Erişim» Gereksinimi

RDA Kurallarına Geçiş Süreci

EURIG

Avrupa'da ve Türkiye'de RDA Kurallarının Kullanımı

Sonuç ve değerlendirme

Bilgi Merkezlerinde Kaynak Tanımlama ve Erişim Gereksinimi

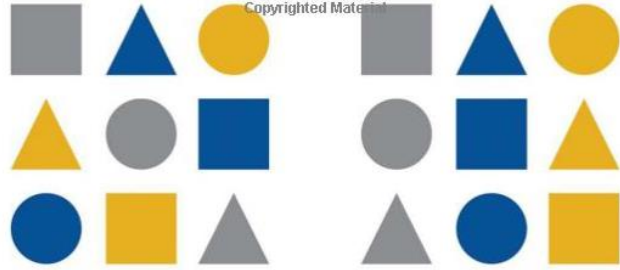
Kaynak tanımlama ve erişime sunma bilgi merkezlerinin geleneksel iş süreçlerinden biri

Koleksiyona sağlanan her bir materyalin erişilebilirliğinin sağlanması

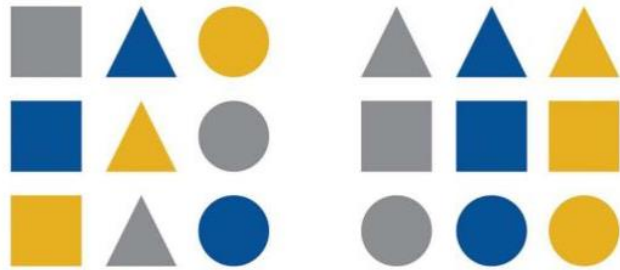
Materyale özgü ayrıntıların belirlenmesi ve belirli bir düzen içerisinde sunulması

Giderek daha disiplinler arası bir hale gelen yapı

Bilgi Merkezlerinde Kaynak Tanımlama ve Erişim Gereksinimi

THE DISCIPLINE OF ORGANIZING

edited by ROBERT J. GLUSHKO

Etkileşim ortamlarının çeşitlenmesi

Kullanıcı ?

- Makinelerin kullanıcıya dönüşümü

Kaynakların kartlara sığabilecek düzeyde nitelenmesinden makinelerce okunabilir ve anlamlandırılabilir düzeyde nitelenmesi

Bilgi merkezinin özgün verileri

RDA ve Geçiş Süreci

Varlık

Nitele ve ilişkilendir

Fiziksel özelliklerin yanı sıra ayrıntılandırılmış içerik nitelemesi

Kaynak keşfi, açık ve bağlı veri

Dijital kaynaklar

Karşılıklı işlerlik, veri transferi ve veri aktarımı

RDA ve Geçiş Süreci

Planlama ve politika oluşturma

Altyapı kurulumu

- Sadece yeni MARC alanlarına yönelik geliştirmeler?

Terminoloji/ Kuralların yorumlanması

Otorite listeleri ve iliřkilendirme

Avrupa RDA Çalışma Grubu – European RDA Interest Group (EURIG)

2011

British Library, Deutsche Nationalbibliothek, Biblioteca Nacional de España,
Sweeden Royal Library

Avrupa'da RDA'nın kullanıcıları ve potansiyel kullanıcıları arasında ortak bir ağ oluşturma

Avrupa ülkelerinde uygulanması ve ilgili uygulamalarda karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik çalışmalar

RDA Yönetim Kuruluna bağlı bir çalışma grubu

Avrupa'da RDA Uygulamaları

Ülkelerin kültürel özelliklerine göre farklı uygulamalar ön planda

İsviçre

- Kuralların çok dilli olarak kullanılması gerekliliği
- RERO Konsorsiyumu – (6,5 milyon künye AACR2)
- MARC tabanlı yapı
- Ülkenin Fransızca konuşan bölümü için yetersizlikler
- GND – Joint Authority File (Ülkenin Almanca konuşan kısmı için etkili)

(Clavel, 2016)

Avrupa'da RDA Uygulamaları

Letonya

- Planlı bir ilerleme 2013-2016, 2016-2018
- Çeviri konusunda maddi ve insan kaynağı yetersizlikleri
- RDA Toolkit erişimi 2012
- İlk aşama VIAF'a kayıt aktarımı, uzmanlık grupları
- 2016-2018 RDA kayıtları ve eğitim
  - Öncelik basılı materyallerde geçiş
  - 2017 ile basılı materyal dışı RDA kayıtları

(Kreislere, 2016)

Avrupa'da RDA Uygulamaları

Finlandiya

- Çeviri çalışmaları (4 yıl + 8 ay veri girişi)
- Ulusal RDA Rehberi
- 2016 başında 40 kütüphane
- Finlandiya Milli Kütüphanesi sorumlu kurum
- 2015-2016 Eğitimler
- Teknik ve yasal konularda geliştirmeler
- Tek bir arayüz oluşturma
- Müzik eserlerinin tanımlanmasında sorunlar

(Seppälä, 2016)

Avrupa'da RDA Uygulamaları

RDA D-A-CH

- Almanya, Avusturya ve İsviçre
- Ortak RDA platformu
- Ekim 2015 – Nisan 2016 arasında 72,225 kayıt
- 500.562 otorite kaydı
- Milli Kütüphaneler için anlaşmalar, çalışma dokümanları, politika belgeleri, eğitim dokümanları

(Behrens-Neumann, 2016)

Avrupa'da RDA Uygulamaları

Danimarka

- danMARC2
- Müzik eserleri ve isimlere yönelik denetim
- Bütün ülkeyi kapsayacak bir altyapının kurulumu
- Yabancı kurumların katalog kayıtlarına bağımlılık
- 2012-2016 RDA'nın analizi, ulusal strateji,
- Mayıs 2016, RDA'ya geçiş
- Kurallar İngilizce, sözlükler Danca kullanılmakta
- Veri modellerinin geliştirilmesi

(Cato, 2016)

Avrupa'da RDA Uygulamaları

İtalya, İspanya, Almanya, İngiltere, Hollanda

- RDA Çevirileri
- RDA'ya yönelik analizler ve araştırmalar
- Çeviri çalışmalarının RDA'ya geçişte önemli bir engeli ortadan kaldırması
- RDA geçiş süreçlerinde karşılıklı işlerlik ve veri entegrasyonunun önemi
- RDA'nın tamamına yönelik çeviriler,
- Bölümlerin ya da örneklerin çevirileri

Türkiye'de RDA Uygulamaları

Dağıtık uygulamalar

Farkındalık çalışmaları ve eğitimler

Lisans programları

Üniversite kütüphaneleri

Sonuç ve Değerlendirme

RDA Kurallarının kullanımı, yaygınlaşması ve kavramsal modellerin evrimi

Bilgi kaynaklarını nitelemenin yanı sıra ilişkilendirebilme

İçeriğın tanımlanması

Ülkeler arası farklılıklar ve benzerlikler

Otorite ve öncü kurumlar

Politika, kaynak, planlama ve altyapı gerekliliği

Bilginin Düzenlenmesinde Yenilikler

Avrupa'da ve Türkiye'de RDA Uygulamalarına Yönelik Bir Değerlendirme

---

Dr. Tolga Çakmak

Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
tcakmak@hacettepe.edu.tr
<http://tolgacakmak.net>

